

Aan de informateur
Tweede Kamer
t.a.v. Bureau Woordvoering Kabinetsformatie
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Overleg Zeeuwse Overheden
Kanaalweg 1
4337 PA Middelburg
088 2461700
info@regiobureauzld.nl
www.samenzeeland.nl

Middelburg, maandag 17 mei 2021

Betreft: formatiebrief Zeeland Westerscheldetunnel tolvrij

Geachte mevrouw Hamer,

De Westerscheldetunnel in Zeeland is de enige Nederlandse verbinding die Zeeuws-Vlaanderen met de rest van Nederland verbindt. Voor deze verbinding moet tol worden betaald. Uit onderzoek, uitgevoerd door Ecorys en Rebel in opdracht van het Rijk (het ministerie van I&W in uitvoering van de motie van de Tweede Kamer 24/12/2020), blijkt dat het opheffen van de tol voor de Westerscheldetunnel een positief effect heeft voor Zeeland, wat tevens doorwerkt in de rest van Nederland. Zo is het tolvrij maken van de tunnel onder andere gunstig voor de Zeeuwse arbeids- en woningmarkt en de regionale economie. Maar echt onbetaalbaar is het gevoel van onrechtvaardigheid wat veel Zeeuws-Vlaamse burgers ervaren. Zij moeten tol betalen op de enige Nederlandse route die leidt tot vitale (overheids)functies die in Zeeuws-Vlaanderen niet aanwezig zijn. Het enige alternatief is een omweg van ruim 100 kilometer door België.

Sociale en economische effecten

Uit de onderzoeksrapporten blijkt dat het voor Zeeland gunstig is als de tolheffing zou worden afgeschaft. De tol werkt namelijk marktverstoring. Zo zijn de maatschappelijke baten anderhalf keer zo hoog als de maatschappelijke kosten, dit voordeel geldt voor Nederland als geheel. Tolvrij blijkt onder meer een positief effect te hebben voor de arbeidsmarkt, want nu remt de tol vaak nog het werken aan 'de overkant'. Daarnaast is het voor bedrijven aantrekkelijker om zich elders in de regio te vestigen, uit te breiden en personeel aan te trekken. Ook is het gunstig dat de woningmarkt niet meer door de tunnel 'begrensd' wordt. Bovendien maakt een tolvrije tunnel een bezoek aan familie, vrienden of winkels aan de andere kant van het water toegankelijker. Deze verstoring van de markt opheffen is dus al noodzakelijk.

Financiële scenario's

Naast het onderzoek naar de sociaal economische effecten van het afschaffen van de tolheffing, zijn er verschillende financiële scenario's voor het tolvrij maken van de Westerscheldetunnel onderzocht. Hierbij merken de onderzoekers op dat het Rijk per definitie ruimere mogelijkheden heeft voor de dekking van het financiële tekort dat ontstaat bij het tolvrij maken van de Westerscheldetunnel.

Wat vraagt Zeeland?

Op 24 november 2020 is de motie Schonis c.s. over onderzoek naar de financiële mogelijkheden om de Westerscheldetunnel tolvrij te maken Kamerbreed aangenomen waarin de regering wordt verzocht te onderzoeken wat de sociale en economische effecten zijn van een tolvrije tunnel op Zeeuws-Vlaanderen en Zeeland. Deze motie geeft aan dat de onderzoeken doel hebben om de Tweede Kamer te informeren ten behoeve van de formatie. Zeeland brengt deze onderzoeken dan ook graag onder de aandacht richting de formatie. Dit natuurlijk in aanvulling op het Zeeuwse kabinetsaanbod, en het aanbod van het Interprovinciaal Overleg en de Unie van Waterschappen.

Om zo spoedig mogelijk een tolvrije tunnel te realiseren moeten de inkomsten van de tolpassages tot 2033 op een andere wijze vergoed worden. De dividenden die de Provincie Zeeland jaarlijks van de NV Westerscheldetunnel ontvangt vloeien in de bestemmingsreserve Westerschelde en Sluiskiltunnel waarbij sprake is van een gesloten systeem. De dividenden worden met name aangewend om de investering (inclusief rentelasten) van de aandelen Westerscheldetunnel financieel te dekken. Daarnaast worden uit deze reserve de kosten voor afschrijving, onderhoud en rentelasten van de Sluiskiltunnel en een investering in de Sloeweg gedekt. Op basis van het huidige gebruik gaat het om een bedrag van circa € 30 miljoen per jaar.

Hierbij doen wij een beroep op het nieuwe kabinet om voldoende financiële middelen ter beschikking te stellen om een volwaardig tolvrije Westerscheldetunnel zo spoedig mogelijk te realiseren. Wij pleiten er dan ook voor een tolvrije Westerscheldetunnel in het regeerakkoord op te nemen met daarbij de beoogde ingangsdatum. Een spoedige tolvrije tunnel kan het ervaren gevoel van onrechtvaardigheid wegnemen. Tevens vraagt Zeeland aandacht voor het behouden (ook na 2033) van de Zeeuwse verkeerscentrale in Borssele.

Met vriendelijke groet,

Han Polman

Commissaris van de Koning in Zeeland en Voorzitter Overleg Zeeuwse Overheden

